

T.C.

SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANLIĞI

Sosyal Sigortalar Genel Müdürlüğü

SSK Sigorta Primleri Daire Başkanlığı(Devredilen)

Sayı : B.13.2.SSK.5.01.08.00/VIII-031 – 443982

**ANKARA**

Konu : Seyyar görev tazminatının

13/06/ 2007

prime esas kazanca tabi olup olmadığı

**GENELGE**

**2007-45**

**I- GENEL AÇIKLAMALAR :**

Bilindiği üzere, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun “Prime esas ücretler” başlıklı 4958 sayılı Kanunla değişik 77 nci maddesinin ikinci fıkrasında, ***ölüm, doğum ve evlenme yardımları, yolluklar, kıdem, ihbar ve kasa tazminatları, aynı yardımlar ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca miktarları yıllar itibariyle belirlenecek yemek, çocuk ve aile zamlarının sigorta primlerinin hesabına esas tutulacak kazançların aylık tutarının tespitinde nazara alınmayacağı, bunların dışında her ne ad altında ödeme yapılırsa yapılsın tüm ödemelerin prime tabi tutulacağı*** hükme bağlanmıştır.

Diğer taraftan, 506 sayılı Kanunun değişik 77 nci maddesinin birinci fıkrasında hangi kazançların prime tabi olduğu, bu kazançlardan hangisinin hak edilmeye, hangisinin ödemeye bağlı olarak prime tabi tutulacağı düzenlenmiştir. Söz konusu maddenin ikinci fıkrasında ise, sigortalının prime esas kazancına dahil edilmeyecek kazanç unsurlarının neler olduğu tek tek sayılmıştır.

Buna göre, ölüm, doğum ve evlenme yardımları, yolluklar, kıdem, ihbar ve kasa tazminatları, aynı yardımlar ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca miktarları yıllar itibariyle belirlenecek yemek, çocuk ve aile zamları prime esas kazanca dahil edilmeyecektir.

Genel Müdürlüğümüze yapılan müracaatlardan, 6245 sayılı Harcırah Kanununun 49 uncu maddesine istinaden sigortalılara ödenen “seyyar görev tazminatının” prime tabi olup olmadığı konusunda tereddüte düşüldüğü anlaşılmış olup, bu konuda Sigorta İl/Sigorta Müdürlüklerimizce yapılacak işlemler aşağıda açıklanmıştır.

**II- SEYYAR GÖREV TAZMİNATI İLE İLGİLİ OLARAK YAPILACAK İŞLEMLER:**

6245 sayılı Harcırah Kanununun;

“Kanunun şümulü” başlıklı 1 inci maddesinde, *Umumi Muvazeneye dahil dairelerle mülhak ve hususi bütçeli idareler (Köy bütçeleri hariç) ve bunlara bağlı sabit ve mütedavil sermayeli müesseseler ile hususi kanunlarla kurulmuş banka ve teşekküller (Denizcilik Bankası Türk Anonim Ortaklığı, Türkiye Vakıflar Bankası Türk Anonim Ortaklığı ve Türk Havayolları Anonim Ortaklığı hariç) ve anılan daire, idare, banka, teşekkül ve müesseselerin sermayesinin yarısından fazlasına sahip buldukları teşekkül ve müesseseler tarafından ödenecek harcırahın bu Kanun hükümlerine tabi olduğu,*

“Tarifler” başlıklı 3 üncü maddesinde de, *hizmetlinin; personel kanunlarına göre yardımcı hizmetler sınıfına dahil personeli, kurumlarda yalnız ödenek mukabili çalışanlarla kurumlarda çalıştırılan tarım ve orman işçilerini ve iş kanunlarına göre işçi sayılan kimseleri ifade edeceği,*

“Harcırah verilecek kimseler” başlıklı 4 üncü maddesinde ise, *bu Kanunda belirtilen hallerde, bu Kanun kapsamına giren kurumlarda çalışan memur ve hizmetliler ile aile fertlerine ve aynı kurumlarda fahri olarak çalışanlara, memur veya hizmetli olmamakla beraber kurumlarca geçici bir vazife ile görevlendirilenlere harcırah verileceği ,*

“Seyyar olarak vazife gören memur ve hizmetliler” başlıklı 49 uncu maddesinde,

***Asli görevleri gereği memuriyet mahalli dışında ve belirli bir görev bölgesi (Merkez veya il kuruluşuna dahil birimlerde il sınırı, bölge şeklinde çalışan birimlerde bölge sınırı) içinde fiilen gezici olarak görev yapan memur ve hizmetlilere gündelik ve (aşağıda ünvanları sayılanlar hariç) yol masrafı ödenmeyeceği,***

***Bunlardan, Maliye ve Gümrük Bakanlığınca görev ünvanları ile iş ve çalışma özellikleri uygun görülenlere; bu Bakanlıkça vize edilen cetvellere dayanılarak fiilen gezici görev yaptıkları günler için almakta oldukları aylık/kadro derecelerine göre müstehak oldukları yurtiçi gündeliklerinin üçte birinin günlük tazminat olarak verileceği,***

***Takip memuru, gezici sağlık memuru, ebe, orman muhafaza memuru, koruyucu, koruma memuru, posta dağıtıcısı, hat bakıcısı, tahsildar, gezici başöğretmen ve görev niteliklerinin bunlara benzerliği Maliye Bakanlığınca onaylanacak diğer memur ve hizmetlilerin yol masraflarının mutata taşıt araçlarına fiilen ödedikleri miktarlar üzerinden karşılanacağı,***

Öngörülmüştür.

Öte yandan, **sigorta primlerinden, sosyal güvenlik destek priminden ve işsizlik sigortası priminden istisna olan** yolluk(harcırah) kavramı, Başbakanlık tarafından yayımlanan Türk Hukuk Lugatında; *“daimi veya muvakkat vazife ile bir yere gönderilen memurların memuriyet mahalline ve tekaüt edilenlerin ve ölen memur yetimlerinin ihtiyar edecekleri ikamet mahalline gidebilmeleri için yol masrafı, yevmiye, aile masrafı ve tebdil-i mekan masrafı olarak verilen para”* şeklinde tanımlanmaktadır.

Bu bağlamda, Sayıştay Genel Kurulunun 08.12.1975 tarihli, 1975/10 E., 3800/3 K. sayılı kararında, aynen;

“....., 1475 sayılı İş Kanununun 26 ncı maddesinin ilk fıkrasında da:

*“Genel anlamda ücret, bir kimseye bir iş karşılığında işveren veya üçüncü kişiler tarafından sağlanan ve nakden ödenen meblağı kapsar.”* hükmü yer almış bulunmaktadır.

Bu hükümlerin incelenmesinden de anlaşılacağı üzere, kıdem tazminatına esas olacak ücretin hesabında, ücrete ilaveten yapılan ödemelerin dahil edilebilmesi için, bunların işçiye sağlanmış para ve para ile ölçülmesi mümkün akdi ve kanundan doğan menfaat olması icabettir.

Oysa arazi üzerinde seyyar olarak vazife gören işçilere, asıl istihkaklarına ilaveten tediye edilen tazminat; 6245 sayılı Harcırah Kanununun (Belediye hudutları haricinde seyyar olarak vazife görenlerin harcırahı; hayvan satın alma avansı) başlıklı 49 uncu maddesinde yer alan:

*“Şehir ve kasabaların belediye hudutları dışında ve muayyen bir vazife sahası dahilinde seyyar olarak vazife gören müvezzi, muakkip, mübaşir, sağlık memuru, sağlık koruyucusu, köy grup ebesi, mücadele memuru, muhafaza memuru, takip memuru, koruma memuru, tahsil memuru, tahsildar, gezici başöğretmen, öğretmen ve tarım memuru gibi memur ve hizmetlilere yevmiye ve yol masrafı verilmez.*

*Bu gibilere asıl istihkaklarına ilaveten aylık veya ücret tutarlarının hizmetlilerde ücrete en yakın aylık tutarının % 30’undan fazla olmamak üzere alakalı vekalet ile maliye vekaleti arasında tespit edilecek bir tazminat verilir...”* hükmü uyarınca ödenmekte olup, görüldüğü gibi sadece işçilere verilen bir tazminat olmayıp, ilgililerin belediye hudutları haricinde ve belirli bir görev sahası dahilinde, seyyar olarak yaptıkları vazifinin gerektirdiği masrafların karşılığını teşkil etmektedir.

Aynı Kanunun “Harcırahın Unsurları” başlıklı 5 inci maddesinde;

*“Harcırah; yol masrafı, yevmiye, aile masrafı ve yer değiştirme masrafını ihtiva eder. İlgili, bu Kanun hükümlerine göre bunlardan birine, birkaçına veya tamamına müstehak olabilir”* denildiğine göre, bahse konu tazminatın, maddede unsurları sayılan harcırahtan **(yol masrafı)** unsuru karşılığında verildiği anlaşılmaktadır.

Esasen, Harcırah Kanununun 1 inci maddesinde bu Kanunun şumulüne giren daire ve müesseseler tarafından ödenecek harcırahın bu Kanun hükümlerine tabi olacağı belirtilmiş, 64 üncü maddesinde de; harcırah mevzuu ile alakalı hükümlerin ancak bu Kanuna ek olarak çıkarılacak Kanunlarda yer alacağı öngörülmüş bulunmaktadır. Buna göre Harcırah Kanununda, münhasıran Kanun kapsamına giren, daire ve müesseseler tarafından ödenecek harcıraha ilişkin hükümlerin düzenleneceği hükme bağlanmakta, kişilere, para ve para ile ölçülmesi mümkün akdi ve kanundan doğan menfaat sağlayıcı açık bir hükme yer verilmemektedir.

İşçilere ödenen bahse konu tazminat da; Harcırah Kanununa dayalı bir ödeme olduğuna, 49 uncu maddenin başlığında (Belediye hudutları haricinde seyyar olarak vazife görenlerin harcırahı) diye yazılı bulunduğu ve bu tediye, seyyar olarak görülen vazife dolayısıyla ihtiyar olunan, yol masraflarını karşılamak amacına matuf bulunduğu göre, Harcırah Kanununun 49 uncu madde hükmü uyarınca verilmekte olan bu tazminatın harcırahtan başka bir nitelik taşımasına imkan görülmemektedir.

.....”

Denilmektedir.

Görüldüğü gibi, Harcırah Kanununun 1 inci maddesinde sayılan Kurum ve Kuruluşlarda çalışan sigortalı personele Harcırah Kanununun 49 uncu maddesine istinaden ödenen "seyyar görev tazminatı"nın ücret niteliğinde değil, yolluk niteliğinde bir ödeme olduğu Sayıştay Genel Kurulunca da kesin olarak hükme bağlanmıştır.

Dolayısıyla, 6245 sayılı Kanunun 1 inci maddesinde sayılan daire ve müesseselerde çalışan sigortalılardan, arazi üzerinde seyyar olarak vazife gören işçilere ilgililerin belediye hudutları haricinde ve belirli bir görev sahası dahilinde, seyyar olarak yaptıkları vazifenin gerektirdiği masrafların karşılığını teşkil etmek üzere 6245 sayılı Kanunun 49 uncu maddesine göre ödenen seyyar görev tazminatı, Sayıştay Genel Kurulunun 22.01.1976 tarihli ve 15476 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 1975/10 E., 3800/3 K. sayılı kararı uyarınca **sigorta primine esas kazanca dahil edilmeyecektir.**

Bilgi edinilmesini, gereğinin buna göre yapılmasını rica ederim.

Biol AYDEMİR

Kurum Başkanı V.

DAĞITIM :

Gereği :

-Sosyal Sigortalar Genel Müdürlüğüne

-SSK Sigorta İl ve Sigorta Müdürlüklerine  
(Devredilen)

Bilgi:

-Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına

-Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığına

-Merkez Teşkilatına